

ח א טושיע אהיע קי
קעה סעפי ז:
וב מיי פ"א מהל' סוטה
הל' ב:

תוספות שאנין

אלא טעמא דכתב רחמנא לא יקום עד אחד באיש. והא"ת לא לכתוב רחמנא ועד אין בה לא יקום עד אחד באיש וממילא שמעינן דעד אחד נאמן בסוטה משום דאיכא רגלים לדבר. וי"ל דאין זה סברא כל כך להאמין עד אחד מבח סברא א לא דנפיק ליה מקרא. ואי אפי' חד ליכא אלא במאי מתסרא דאין לומר דאיתסרא משום דאיכא רגלים לדבר משום דאין לנו לאוסרה כתיב בנזופת לכל הפחות משום טעמא דרגלים לדבר. דאיתא דבר דבר ממון כתיב בנזופת כי מצא בה עדות דבר כתיב בדיו ממונות על פי שנים עדים ויקום רב. ומי מצית אמרת דאין נאמן בה. פ"ח ומי מצית אמרת דאי לא גלי רחמנא דכל עד שנים הם דאנא אמינא דהאי עד אין בה אין נאמן בה קאמר א"כ בא הכתוב להקל עליה והוא מוכיבא והיא לא נתפשה א"כ אועד אין בה נהי דרשי' דקרא איכא למימר לדי שנים עדים ושכב איש אותה בעדים ועד א' אין נאמן אלא והיא לא נתפשה היכא אמרת דלא מחוקי' לה בבבועה. לשון הקונטרס: לדברי ר' יוסי אין לדבר סוף מאי נינהו דדימין דלא קנאי י"ס אין לדבר סוף לפי שאין המים בודקין אותה אם לא קנא והיא משנתנו עיקר דקינא י"ס אין לדבר סוף לה על פי שנים תהא מוזהרת אבל במילתא דר' יוסי בר' יהודה דמייתי דלא קנא לה מתחלה היא לא תזהר מליסתר: (ג) שכבר קנא לה בעדים שלא על ידי כעס. הכא ליכא עיקר שהיה לא קנא לה בפני עדים ולכשיכעוס נקל לו לומר קנאיה והוא ימלא לה סתירות הרבה. ל"ה:

(א) לא נתפשה מעלל דפשיטא ליה דנטמאה והכי קאמר והיא לא נתפשה אועד אין בה. (ב) אולי ל"ל ונקוטנרם פירש למשנתנו איכא עיקר שכבר קנא לה בעדים וי'.

כל מקום שנאמר עד הרי כאן שנים. ואחד דכתיב גזי ועד אחד לא יענה בנפש (במדבר לה) מוקי לה בפרק אחד דיני ממונות (סנהדרין דף לה). בדרישה מן התלמודים ולא יומת על פי עד אחד (דברים ח) דרשינן בפרק ראשון דמכות (דף ו:ו) לעדות מיוחדת לאפוקי אחד רואה ממלון זה ואחד רואה ממלון זה * אצל קשיא דגזי שזועת העדות כתיב והוא עד (ויקרא ה) ומחייבין אפילו אחד דכתנן (שנועות דף לא): כבר אחד והודה אחד הכופר חייב וי"ל דשזועת העדות לא חייבה מורה אלא בתביעה כדילפינן התם מקראי הילכך כל היכא דמפסידו ממון מיחייב דזהפסק ממון תל"א מילתא: **מאי טעמא דר' יהושע**. צירושלמי מפיק ליה מהני קראי מאי טעמא (ג) (ו) דרבי יהושע כי מלא זה ערות דבר ערוה זו הסמירה דבר זו הקינוי וילפינן דבר דבר מה דבר האמור להלן על פי שנים אף כאן ע"פ שנים תני רבי יוסי צ"י יהודה וכו' משקה ע"פ שנים נאמר כי מלא ואין מניאה בכל מקום אלא על פי עדים מה מקיים רבי אליעזר דבר (א) דבר שהוא מרגיל לכל לדי ערוה עוד צירושלמי כתיב ועבר עליו רוח קנאה וגו' שלא יקנא לה מתוך שחוק ולא מתוך קלות ראש ולא מתוך גלות אלא מתוך דבר של אימה עבר וקינא לה ממתת הדברים הללו מה את אמרת למנוה או לעינז חס תאמר למנוה קינויו קינוי חס תאמר לעינז אין קינויו קינוי אמר רבי מנא אמאי כהדא כל מקום שנאמר חוקה מורה מעכב (ו):

ממשמע שנאמר לא יקום עד באיש איני יודע שהוא אחד מה ת"ל אחד זה בנה אב כל מקום שנאמר עד הרי כאן שנים עד שיפרוט לך הכתוב אחד ואמר רחמנא תרי לית בה אלא חד והיא לא נתפשה אסורה אלא מטעמא דכתיב לא יקום עד אחד באיש הא לאו הכי הוה אמינא עד דסוטה חד הוא ואי אפילו חד ליכא אלא במאי מיתסרא איצטריך סד"א עד אין בה אין נאמן בה אין נאמן בה ואלא מאי בעי עד דאיכא תרי לישתוק קרא מיניה דאיתא דבר דבר ממון ואנא ידענא מידי דהוה אבל עדיות שבתורה איצטריך סד"א סוטה שאני * דרגלים לדבר שהרי קינא לה ונסתרה ליתיהומן בה עד אחד ומי מצית אמרת דאין נאמן בה וישריא והא מדכתיב והיא לא נתפשה מכלל דאסורה איצטריך סד"א אין נאמן בה עד דאיכא תרי ובתרי נמו היא דלא נתפשה קמ"ל: רבי יהושע אומר מקנא לה על פי שנים וכו': מ"ט דרבי יהושע אומר קרא א' בה בה ולא בקינוי בה ולא בסתירה ורבי אליעזר אומר בה ולא בקינוי ואימא בה ולא בסתירה סתירה איתקש לטומאה דכתיב ונסתרה והיא נטמאה קינוי נמי איתקש לטומאה מיעט רחמנא בה ומה ראית מסתברא סתירה עדיפא שכן אוסרתה כטומאה אדרבה קינוי עדיף שכן עיקר גרם לה אי לאו סתירה קינוי מי איכא ואי לאו קינוי סתירה מאי אהני אפ"ה סתירה עדיפא דאתחלתא דטומאה היא מתני' דלא כי האי תנא דתניא (ג) רבי יוסי ברבי יהודה אומר משום ר' אליעזר המקנא לאשתו מקנא ע"פ עד אחד או ע"פ עצמו ומשקה לה על פי שנים השיבו חכמים לדברי רבי יוסי ברבי יהודה אין לדבר סוף מ"ט דר' יוסי ברבי יהודה אומר קרא בה בה ולא בסתירה ואימא בה ולא בקינוי קינוי איתקש לטומאה דכתיב וקנא את אשתו והיא נטמאה סתירה נמי איתקש לטומאה כדומואה הוא דאתא השיבו חכמים לדברי ר' יוסי בר' יהודה אין לדבר סוף מאי ניהו דומינן דלא קני ואמר קנאי הא למשנתנו יש לדבר סוף וזמנין דלא איסתתר ואמר איסתתר אומר רב יצחק בר יוסף א"ר יוחנן אף לדברי רבי יוסי בר' יהודה אין לדבר סוף אף לדברי רבי יוסי אדרבה למשנתנו איכא עיקר התם ליכא עיקר אלא אי איתמר הכי איתמר א"ר יצחק בר יוסף א"ר יוחנן לדברי ר' יוסי בר' יהודה א"ר יוחנן אף לדברי רבי יוסי סוף א"ר חנינא מסורא אלא לימא איניש לאיתתיה בזמן הזה לא תיסתרי בהדי פלוני דילמא קי"ל כרבי יוסי בר' יהודה דאמר קינוי על פי עצמו ומיסתתרא וליכא האידינא מי סוטה למיבדקה * קאסר לה עילויה איסורא דלעולם אומר ריש לקיש מה לשון קינוי דבר המטיל קנאה בינה לבין אחרים אלמא קסבר קינוי על פי עצמו וכולי עלמא לא ידעי דקני לה ואמרי מאי דקמא דקא בדלה ואתו למיעבד קנאה בהדה ורב יימר בר ר' שלמיא משמיה דאביי אומר דבר המטיל קנאה בינו לבינה אלמא קסבר קינוי על פי שנים עדים וכולי עלמא ידעי דקני לה ואיהו הוא דאתי למיעבד קנאה בהדה אלמא

ממשמע שנאמר עד. ולא נאמר עדים איני יודע דאחד קאמר אלא מדליתרין למיכתב אחד שמע מינה דעד שנים משמע דאינו אלא לשון עדות וקמס עדות שנים: ואמר רחמנא תרי לית בה. לעיל קאי לפרושי מקנא דמילתיה היכי מידריש ועד אין בה: אלא טעמא דו'. קושיא היא. כלומר טעמא דכתיב * לא יקום עד אחד דההוא מוכח לך דהאי ועד אין בה בתרי קאמר הא לאו הכי הוה אמינא עד דכתיב כהא בכוונה חד הוה וקאמרין אפילו אחד אין בה: איצטריך. לא יקום עד אחד לגלוי עליה דהאי ולאשמעינן דחד מהימן דאי לאו הכי הוה אמינא כל סתם עד אחד הוה ובכוונה לא הוה אמינא דמיתסרא ופ"י בעד א' וכל שכן בלא עד והכי הוה דרשינן ליה ועד אין בה דקא אמר רחמנא הכי קאמר ועד אחד אין נאמן בה אלא שנים: ופרכינן אין נאמן בה בתמיה: אלא מאי בעי. קרא עד דאיכא תרי בתמיה אמאי אתא קרא להאי לשמוק קרא מיניה כו': דבר דבר ממון. כתיב בנזופת כי מלא זה ערות דבר (דברים מד) וכתיב צדיני ממונות ע"פ שני עדים יקום דבר (סו' ט): איצטריך. לא יקום רגלים עליה דהאי עד דבשנים הכתוב מדבר דאי לא גלי עליה הוה אמינא עד חד משמע ואין נאמן בה קאתא קרא לאשמועינן. ודקשיא לך למה לי קרא סלקא דעתך אמינא סוטה שאתר קינוי וסתירה צא עד אחד והעיד שנטמאה צותה סתירה שאני וראוי להאמינו כאן שהרי רגלים לדבר: ומי מניס אמר. דאי לא גלי רחמנא דכל עד שנים הם (א) דאנא אמינא דהאי עד אין בה אין נאמן בה קאמר א"כ צא הכתוב להקל עליה: והא מדיכתיב והיא לא נתפשה מעלל דפשיטא לך דנטמאה והכי קאמר והיא לא נתפשה אועד אין בה נהי דרשי' דקרא איכא למימר ע"י שנים עדים ושכב איש אותה בעדים ועד אחד אין נאמן בה אלא והיא לא נתפשה היכי קאי אלא נאמן בה הא אמרת דלא מחוקי' לה בנזופת: צב. בטומאה קאי דהא מינה סליק והיא נטמאה ועד אין בה ודרשינן אין בה תרי אלא חד: צב. עד אחד נאמן ולא בקינוי: ספירה עדיפא. לאחמורי בה: שכן אופרסה. על הצעל ועל הצועל מספק: כטומאה. ודאית כדדרשינן לקמן מגיד לך הכתוב שעל הספק אסורה בפרק כעס שהמים בודקין (דף כח). שכן עיקר גרם לה. ע"י הקינוי סתירתה אופרתה: מסני'. דקתני לר"א דקיניו בשנים וסתירה על פי עצמו: דלא כי האי סנא. דקתני לר"א סתירה בשנים וקיניו על פי עצמו: לדברי ר"י צ"י יהודה אין לדברי ר' אליעזר סוף. ולקמן מפרש לה: מאי ניהו. אין לדבר סוף דקאמר:

ואמר קנאי. כשכועס עליה אומר קנאתי לה מפלוני ומציא עדים שנסתרה עמו סתירה כל שהוא דכיון דלא קינא לה לא מוהרה צו: הא למשנתנו יש סוף. לדברי רבי אליעזר בתמיה: והא זמנין דלא איספרא. ואומר ראייתה שנסתרה: ולא מיבעיא למשנתנו. בתמיה: איכא עיקר. שכבר התחיל בעדים שלא ע"י כעס: כהא ליכא עיקר. ולכשיכעוס נקל לומר קנאתי והוא ימלא לה סתירות הרבה: לא ימלא איניש. אפילו צינו לבינה: ומסתפרא. ונסתרת ונאסרת עליו: קנאה. כעס כמו הם קנאוני בלא אל (דברים לב) כי קנאה חמת גבר (משלי ו): מאי דקמא. מה יש לפנינו מה אירע עכשיו שזו בודלת מן האנשים: וכולי עלמא ידעי דקני לה. שהעדים מגלין הדבר ואין שונאין אותה: ואיהו דאסי למיעבד קנאה כהדה. שזו מקניטתו על שפוסדה: אלמא

(א) סנהדרין ל. לקמן לא.
(ב) [לקמן ג. נדה ג.א].
(ג) [מוספתא פ"א].
(ד) גירסת רש"י ואף.
(ה) [דברים טו.א] ס"א דר"א ועי' רש"י.

תורה אור השלם

1. ושכב איש אתה שכבת זרע ונזעלם מעיני אישה ונסתרה והיא נטמאה ועד אין בה והוא לא נתפשה.
2. ועבר עליו רוח קנאה וקנא את אשתו והוא נטמאה או עבר עליו רוח קנאה וקנא את אשתו והיא לא נתפשה.

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ומי מצית אמרת וכו' שנים הם דהוה אמינא: (ב) תוס' ד"ה מאי וכו' מיט דר"א כי מלא זה. נ"ב פי' מיט דר"א אליכא דתנא דמיתסין דכתיב מקנא ע"פ שנים ומשקה על פי ע"פ סו' ויורה דמקנא מה מקיים ר"א אליכא דר' יוסי צ"י יהודה דמקנא ע"פ עד א' או ע"פ עצמו ומשקה ע"פ שנים והא דבר נפקא לן לקינוי ולפינן דבר דבר וספיק דאיהו לא דריש דבר לדברי קינוי אלא דבר שהוא מרגיל לכל לדי ערוה דהיינו סתירה: (ג) בא"ד מורה מעכב ה"ג מעכב הקינוי הס"ד:

גליון הש"ס

תוס' ד"ה כל מקום בו אבל קשיא וכו'. עיין רש"י ב"ק דף ט ע"א ד"ה חס לא יגיד וכו'.

המקנא פרק ראשון סוטה

ג.

עין משפט נר מצוה

א [ומי פ"א מהל' סוטה הל' יד נוש"ע אה"ע סי' קעט סעי' ח טז]:
ב ג מ"י פ"ד מהלכות סוטה הל' יז [ופט"ו מהל' ארשות הל' זן נוש"ע אה"ע סי' קעט סעי' כא]:
י ד מ"י פ"ב מהלכות אכל הלכה ו סמג עשין נח ולאחין רלה נוש"ע י"ד סימן שעג סעי' ג:
יא ה מ"י פ"ט מהלכות עבדים הלכה ו נוש"ע י"ד סימן רסו סעי' עט:
יב ה מ"י פ"ט מהלכות אכל הלכה יד סמג עשין נח ולאחין רלה טור ש"ע י"ד סימן שעג סעי' ט:

תורה אור השלם

1. וְקָנָא י"י לְאַרְצוֹ וְהִחְמַל עַל עַמּוּהוּ.
2. וְעֵבֶר עֲלֵיו רֹחַ קְנָאָה וְקָנָא אֶת אִשְׁתּוֹ וְהָוָא נְטֻמָּאָה אוּ עֵבֶר עֲלֵיו רֹחַ קְנָאָה וְקָנָא אֶת אִשְׁתּוֹ וְהָוָא לֹא נְטֻמָּאָה: בְּמִדְבַר הַיָּד וְיָצָא מִשָּׁה וְעֵבֶירוּ קוֹל בְּפִתְחָהּ לְאַמּוּי אִישׁ וְאִשָּׁה אֵל יַעֲשׂוּ עוֹד מִלְּקַבְּלָהּ לְתַרְמִימָת הַקֹּדֶשׁ וְיִקְבְּלָהּ הָעָם מִתּוֹבָיָא: שְׁמוֹת לוֹ וְדַבֵּר בְּלִבֵּי יִשְׂרָאֵל וְאָמְרָת אֲלֵהֶם אִישׁ אִישׁ בֵּי תַשְׁמָעָה אִשְׁתּוֹ וְקִבְּלָהּ בּוֹ מְעַל: בְּמִדְבַר הַיָּד יִכַּל עֵבֶר לְכַסּ בֵּל הַלּוּזִין אֶת הַדָּרָדִן לְפָנָי י"י עַד הוֹרִישׁוּ אֶת אֲבִיבּוֹ מִפְּנֵי: בְּמִדְבַר לֵב כֹּחַ 6 וְיִאֲמַר מִשָּׁה אֲלֵהֶם אִם יַעֲבֹר בְּנִי דָּד וּבְנִי רֵאוּבֵן אֲתֻכֶם אֶת הַדָּרָדִן כִּל הַלּוּזִין לְמַלְקָמָה לְפָנָי י"י וּנְכַבְּשָׁה הָאָרֶץ לְפָנֵינוּ וְנִתְּנָם לָהֶם אֶת אָרֶץ הַגִּלְעָד לְאֻחָיו: בְּמִדְבַר לֵב כֹּחַ 7. וְלֹאֲחֹתוֹ הַבְּתוּלָה הַקְּרוּבָה אֲלֵיו אִשֵּׁר לֹא הִתְיָתָה לְאִישׁ לֹה יִשְׁמָא: וְיִקְרָא כֹּחַ 8. וְהַתְּחַלְתֶּם אֲתֶם לְבָנֵינוּ אֲחֵרִים לְרִשְׁתְּ אֲחֵינוּ לְעַלֵּם בְּהֶם תַּעֲבֹדוּ וּבְאֻחֵינוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אִישׁ בְּאֻחֵיו לֹא תִרְדָּהּ בּוֹ בְּקָרְךָ: וְיִקְרָא כֹּחַ מו 9. לֹא תִשָּׂא אֶת אֲחִיךָ בְּלִבְךָ וְהִוַּחַת תּוֹכִיחַ אֶת עַמִּיתְךָ וְלֹא תִשָּׂא עֲלֵיו הַטָּא: וְיִקְרָא י"ז 10. וְיִאֲמַר י"י אֵל מִשָּׁה אֲמַר אֵל הַבְּהֻתִּים בְּנֵי אֲהָרָן וְאֶמְרָת אֲלֵהֶם לָנֶפֶשׁ לֹא יִשְׁמָא בְּעַמִּי: וְיִקְרָא כֹּחַ 11. כִּי אִם לִשְׂאָרוֹ הַקָּרֵב אֲלֵיו לֵאמֹר וְלֵאבִיו וְלִבְנוֹ וְלִבְתּוֹ וְלֵאחָיו: וְיִקְרָא כֹּחַ ב

רבי ישמעאל אומר רשות. תימה לרבי וכי לית להו הא דלמר בשלהי מסכת מכות (דף כג:) שש מנאות וי"ג מנאות נאמרו למשה מסיני וכי לרבי ישמעאל דלמר רשות זכר להו או לר' עקיבא טפי להו ונראה דבשאר מנאות דמפיק ר' ישמעאל מקרא עבד ליה ר' עקיבא אסמכתא ורביש ליה לדרשה אחריתי צירושלמי אמרי' דר' אליעזר אמר חובה ואין להקשות הא אמרינן לעיל המקנא דיעבד אין אלמא קסבר אסור לקנאות דמנא דידן דוקא דמני כי הן לישנא סבירא ליה הכי אכל ר' אליעזר לא סבירא ליה הכי והכי נמי אמרי' צפ' קמא דקידושין (דף כא.) וגאל את ממכר אחיו ר' אליעזר אומר חובה וצפרק השולח (גיטין דף לח:) נמי (א) אמרינן לעולם בהם תעבדו חובה ואין להקשות נמי מפ"ב דמכות (דף יג.) דלמר ר' עקיבא ורלא גואל הדס רשות מי כתיב ירלא והכא אמרינן וקנא חובה דשאני הכא משום דכתיב תרי קניוין אכל קשיא מירושלמי דרבי יהושע אמר התם רשות ומפרש טעמא אחי' דר' יהושע כבית שמאי דבית הלל היילל אומרים אפי' הקדיחה תבשילו לפוס כן הוא אמר רשות רלה קנא קנא רלה לגרש יגרש והא ר' עקיבא מיקל התם טפי מבית שמאי היילל ואמר התם אפילו מנא אחרת גאה הימנה מגרשה ואפי' הכי אמר חובה והתם צירושלמי פליג רבי אליעזר עליה דר' יהושע ואמר חובה ואמר אחי' דר' אליעזר כבית שמאי דבית שמאי אומרים לא יגרש אדם את אשתו אלא א"כ מנא זה ערות דבר מנא זה דברים כערים לגרשה אינו יכול שלא מנא זה ערוה לקיימה אינו יכול שמנא זה דברים כערים לפוס כן הוא אמר חובה והא מניא משום בית שמאי אין לי אלא היואלת משום ערוה מנין היואלת משום דראשה פרוע ולדידיה מפורמין חרועותיה חלוצות (ט) ט"ל כי מנא זה ערות דבר אמר רבי מנא קיימת כלן עבדים וכאן שלא עבדים ותימה לפי הירושלמי כיון דתליא קינוי בגירושין הוה ליה למיתני סוטה צמר גיטין וצמר סוטה נזיר כסדר פרושיות וצמר נזיר נדרים וצמר נדרים כחובות:

א נשנית **אלא בשבי' דבר שנחתדש**. תימה לרבי היכא דאיכא למדרש כי הכא אמאי לא דרשינן לה כדלמר (ג) גבי קל וחומר מילתא דאמיא מקל וחומר טרם וכתב לה קרא ואפילו הכי היכא דאיכא למדרש דרשינן (ו) וכן צפרק כל שעה (פסחים דף כד:) כל היכא דאיכא למדרש לא מוקמינן ליה בלאוי ימירי: **ב** **הא ישמא מצוה**. וי"מ לעוסק במנאות כדלמרינן בסוף פרק משוח מלחמה (לקמן דף מד.) ולטמאות בעל כרחו אס לא ירלה לטמאות כדלמר' צפרק טבול יום (זבחים ק.) מעשה ציוסף הכהן וכו': ורבי

אלמא קסברי דאסור לקנאות. כיון דלמרי לשון הטלת קנאה הוא אלמא אסור: **ולמ"ד מותר לקנאות מאי לשון קינוי**: ויקנא ה' לארלו. התרה צילק וחסיל וגזם שלא ישחיתו עוד את ארצו דבשילוח גוצאי משתעי פרשה לעיל. לארצו על ארצו כמו וישאלו אנשי המקום לאשתו (בראשית כו) על אשתו האתם תריבון בעלג (שופטים ו): **אדם עובר עבירה**. כגון אשה פרוצה עוברת בסתר: **והקב"ה מכריו בגלוי**. שנותן בלב צעלה לקנאות לה והדבר מתפרסם בגלוי: **ואין עבירה גרסינן**: לשון הדרוה. הקב"ה מתכוין להעביר קול: **רגלים לדבר**. שנטמאת: **והא כי כפיצ קינוי צמר פסירה וטומאה**. דלית הימין זה עד אחד כתיב (ו) ונטמאה והיא נטמאה ועד אין זה וגו' וסמיך ליה ועבר עליו וגו' אלמא בלא קינוי נמי עד אחד מהימן בטומאה: **ועבר לכם על חנון**. צבני גד וצבני ראובן כתיב שהיה משה מלוה אותם לעבור עם יהושע את הירדן: **סאזנו**. מוכיח דלהבא הוא: **נכנסה בו רות**. ממרוס. ולקמן מפרש רוח טהרה או רוח טומאה ע"י שטן הבא להחטאיו להקניט את אשתו: **צנן**. דבי רב אשי אמרי רוח טומאה: **רוח עברה**. שגוה את הפריעות: **ומסכנא כמ"ד**. דרוח דקאמר רבי ישמעאל טהרה היא: **דסיגא**. דקאמר רבי ישמעאל רשות. פלוגתא דר' ישמעאל ור' עקיבא לקמן מפרש טעמייהו: **שפיר**. אי רשות אי חובה: **ר' עקיבא אומר חובה**. שאסור לשחרר עבדו: **כלל הסורה**. כלל עשה שבצורה א"כ אין לך מנאות עשה לרבי ישמעאל חובה: **דסיגא** לא גרסינן אלא הדר ונקיט למילתייהו לפרושי כל חדא בצפי נפשה: **לפני**. כמו אחרי שאמרנה תורה שאסור להציא עצמו לירי שגאה ותגר: **יכול אף זה** שיראה את אשתו עוברת על דת יהודית נסתרת עם שכנייה לא יקנא לה. כלפי לשון כנגד: **סלמוד לומר וקנא**. אס רלה קנא הרשות צידו. ומשום דאי לא כתיב קרא הוה אמיינא דאסור הוא דא"ר ישמעאל הכא רשות אכל בכל מנאות עשה שבצורה לא אמר הכי: **קינוי אחרינא כפיב**. ועבר עליו רוח קנאה וקנא את אשתו והיא לא נטמאה חד לרשות וחד לחובה: **ורבי ישמעאל**. אמר לך איידי דבעי למיכתב והיא נטמאה והיא לא נטמאה שספק הוא צדידו ואעפ"כ אסרה הכתוב מספק כתב נמי וקנא אחרינא. ואף ע"ג דמני למיכתב הכי ועבר עליו רוח קנאה וקנא את אשתו והיא נטמאה או לא נטמאה אפילו הכי אורחיה דקרא לחזור ולשנות את האמור מפני דבר אחר המתחדש בצפילתו: **איצטריך למיכתב לה יעמא**. לומר שמותר ליטמא לקרובים הללו: **מכי אס לשארו נפקא**. לנפש לא יטמא בעמיו כי אס לשארו הקרוב אליו לאמו ולאביו וגו' ולאחותו הצמולה וממילא שמעינן דמיטמא לאלו: **לה יעמא**. אס מתה ואינו מטמא לאציריה אס אחד מאלו מוכה שחין ואציריו נופלין אין מיטמא להן דקיימא לן בהעור והרוטב

- (א) [לעיל ג, ב.] (ג) [לעיל ב: דהה ג, א.] (א) זבחים ק" (ד) גיטין לח: (ה) [פסחים סו: גיטות נד: ושם בסמן]. (ו) ז"ק סד: שבעות יט: מנחות י" (ז) טיר מג: (ח) [במדבר ה, ט] ז"ל אמר: (ט) [פסחים יח: ועוד י"א פעמים בש"ס]. (י) [פסחים עו:].

הגהות הב"ח

- (א) גמ' אי ס"ד כדכתיב ובסתרה ודיא נטמאה ועבר צמר טומאה: (ב) תוס' ד"ה ר' ישמעאל וכו' חרועותיה מלואות מנין ט"ל כי מנא:

גליון הש"ס

גמ' בפני מה האמרינה וכו'. עיין מרדכי פרק הגזל קמא פ"ק י"ח:

הגהות מורה"ב

[א] גמ' שנאמר איש איש כי משטה אשתו. ע"י צמרה"א תח"א שפי' דה"ל כי תטה ומדכתיב משטה ר"ל לשון שטות:

מוסף רש"י

לעולם בהם תעבדו רשות. משום דכתיב שבצפה אמות לא תחיה כל נשמה, איצטריך למיכתב מניי התשביס לעולם בהם תעבדו, להכי אחד משאר אמות הבא על הכנעת שהיא משבחה אומות והוליד בן שמתה רשאי לנטותו בעבד (גיטין דח.). לה מיטמא. כה"ל שפירא שלמה ואין מיטמא לאביבירה. שאס נפרד ממנה אבר, בין בחייה בין במותה, אינו מיטמא לה לפי שאין אדם מיטמא לא לה ולא על אחד משאר קרובין על אבר מן החי, לפי שאינו יכול להחזירו לכמות שהיה ממשלה, והוא הדין נמי לאבר מן המת, שאין בין אבר מן המת לאבר מן החי אלא צמר הפורס (שם).

דר' ישמעאל איידי דכתי' (י) אמור אל הכהנים בני אהרן ואמרת אליהם לנפש לא ישמא בעמיו איצטריכא למיכתב לה ישמא ור' עקיבא מבי (י) אם לשארו נפקא לה ישמא למה לי לחובה ורבי ישמעאל (י) לה מיטמא ו'אין מיטמא לאיבירה ורבי (חולין דף קמח:) אבר מן החי מטמא כאבר מן המת ואיצטריך לה למעוטי אציריה: אס